

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ХАРКІВСЬКОГО ОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

22.08.2017 № 109-р/к

Справа № 1/02-68-15

м. Харків

Про закриття провадження у справі

Адміністративна колегія Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 1/02-68-15 про порушення ДОЧІРНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ "ЦЕНТР ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ХАРКІВ ОНЛАЙН" (надалі - ДП "ЦІТ ХАРКІВ ОНЛАЙН") законодавства про захист економічної конкуренції та подання першого відділу досліджень та розслідувань від 07.08.2017 № 326,

ВСТАНОВИЛА:

За результатами розгляду заяви фізичної особи Скалабана Є.О. (надалі – Заявник) від 10.12.2014 (вх. від 22.12.2014 № 6746/С-262) (надалі – Заява), на підставі подання першого відділу досліджень і розслідувань від 24.04.2015 № 200, за ознаками вчинення ДП "ЦІТ ХАРКІВ ОНЛАЙН" порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 1 частини другої статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України "Про захист економічної конкуренції", у вигляді зловживання монополюним (домінуючим) становищем на ринку послуг доступу до мережі Інтернет, а саме встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку, адміністративною колегією Харківського обласного відділення Антимонопольного комітету України прийнято розпорядження від 24.04.2015 № 75-рп/к про початок розгляду справи № 1/02-68-15 (надалі – Справа).

Дії ДП "ЦІТ ХАРКІВ ОНЛАЙН" полягають у встановленні економічно необґрунтованих завищених тарифів на послуги доступу до мережі Інтернет з використанням роутера для безконтактного доступу 5-ти пристроїв.

В результаті збирання і аналізу доказів, з'ясування дійсних обставин Справи, встановлено наступне.

ДП "ЦІТ ХАРКІВ ОНЛАЙН" є юридичною особою та зареєстровано

виконавчим комітетом Харківської міської ради 07.05.2003, ідентифікаційний код – 32439225, місцезнаходження: 61002, м. Харків, вул. Фрунзе, буд. 13, кв. 8. Засновником ДП "ЦІТ ХАРКІВ ОНЛАЙН" є ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ХАРКІВ ОНЛАЙН" (ідентифікаційний код – 24280665).

Основним видом діяльності ДП "ЦІТ ХАРКІВ ОНЛАЙН" є діяльність у сфері проводового електрозв'язку (код за КВЕД 61.10). За рішенням НАЦІОНАЛЬНОЇ КОМІСІЇ З ПИТАНЬ РЕГУЛЮВАННЯ ЗВ'ЯЗКУ УКРАЇНИ від 25.11.2012 № 547 ДП "ЦІТ ХАРКІВ ОНЛАЙН" внесено до Реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій (лист від 29.11.2010 № 02-5897/102). Крім того, ДП "ЦІТ ХАРКІВ ОНЛАЙН" надає послуги доступу до мережі Інтернет.

У розумінні статті 1 Закону України "Про захист економічної конкуренції" ДП "ЦІТ ХАРКІВ ОНЛАЙН", здійснюючи діяльність на ринку доступу до мережі Інтернет, є суб'єктом господарювання.

Ринки доступу до мережі Інтернет у м. Харкові досліджуються з урахуванням вимог Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605 (надалі – Методика).

Об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є:

- послуги доступу до мережі Інтернет;
- суб'єкти господарювання, які надають послуги доступу до мережі Інтернет.

Споживачами послуг доступу до мережі Інтернет є особи, які їх отримують або мають намір отримати.

Послуги доступу до мережі Інтернет у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є товаром.

Відповідно до пункту 5.1. Методики товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

З огляду на відсутність товарів-замінників товарними межами ринку є послуги доступу до мережі Інтернет.

Відповідно до пункту 6.1. Методики територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установаження мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача, придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним.

ДП "ЦІТ ХАРКІВ ОНЛАЙН" надає послуги доступу до мережі Інтернет в межах гуртожитків НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

"ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ" (ідентифікаційний код – 02071180) (надалі – Університет), в одному з яких мешкає Заявник.

Отже, територіальними (географічними) межами ринку є територія гуртожитку, в якому мешкає Заявник.

Відповідно до частини першої статті 42 Закону України «Про телекомунікації» діяльність у сфері телекомунікацій здійснюється за умови включення до Реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій (далі – Реєстр), а у визначених законом випадках також за наявності відповідних ліцензій та/або дозволів.

Частиною сьомою статті 42 Закону України «Про телекомунікації» визначений вичерпний перелік видів діяльності у сфері телекомунікацій, які підлягають ліцензуванню.

Оскільки вид діяльності з надання послуг доступу до мережі Інтернет не входить до переліку видів діяльності, що підлягають ліцензуванню, визначеного частиною сьомою статті 42 Закону України «Про телекомунікації», необхідність отримання ліцензії на вказаний вид діяльності відсутня.

Таким чином, учасниками ринку надання послуг доступу до мережі Інтернет в межах м. Харкова, що надаються з використанням локальної мережі, є суб'єкти господарювання, які включені до Реєстру та надають послуги доступу до мережі Інтернет.

Відповідно до Реєстру, розміщеного на офіційному веб-сайті Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації (надалі – НКРЗІ) www.nkrzi.gov.ua послуги доступу до мережі Інтернет в межах міста Харкова мають право надавати більше 100 суб'єктів господарювання, серед них, зокрема: ДП "ЦІТ ХАРКІВ ОНЛАЙН", ТОВ "ВЕЛТОН. ТЕЛЕКОМ", ТОВ "ДЖІ ТІ ЕС УКРАЇНА", ТОВ "МАКСНЕТ", ТОВ "ЛАНЕТ УКРАЇНА", ТОВ "ТЕРЕКОН", ТОВ "ЕНЕРДЖІТЕЛ", ТОВ "ТАТ ГРУП", ТОВ "РАДІО-ЛІНК", ТОВ "БУД-НЕТВОРК", ТОВ "ЕЙ БІ КОМ", ТОВ "АТОН ЮА", ТОВ "ЛАЙТ. СІСТЕМ ЕФ. ДЖЕЙ", ТОВ "ВОЛЯ-КАБЕЛЬ" та інші.

Таким чином, ринки надання послуг доступу до мережі Інтернет в межах міста Харкова є конкурентними.

Заявник зазначив, що є споживачем послуг доступу до мережі Інтернет ДП "ЦІТ ХАРКІВ ОНЛАЙН" на території гуртожитку Університету за адресою: вул. Клочківська, буд. 218-А, кім. 412-А, та повідомив про необґрунтовано завищені тарифи на послуги доступу до мережі Інтернет з використанням роутера для безконтактного доступу 5-ти пристроїв у ДП "ЦІТ ХАРКІВ ОНЛАЙН".

За інформацією Заявника, послуги доступу до мережі Інтернет йому надавало ДП "ЦІТ ХАРКІВ ОНЛАЙН" на підставі публічного договору від 17.07.2014.

Листом від 07.09.2015 № 66-07-16/345 (вх. від 10.09.2015 № 3753) Університет повідомив територіальне відділення, що на території гуртожитків Університету на ринку послуг доступу до мережі Інтернет, що надається з використанням локальної мережі, діє, зокрема, ДП "ЦІТ ХАРКІВ ОНЛАЙН", на підставі наступних документів:

- контракту про співробітництво у сфері телекомунікаційних послуг, укладеного між Університетом та АООТ "ХАРКІВ ОНЛАЙН" 15.01.2001 № 1/01;

- додаткової угоди від 01.07.2011 № 01-06 - ТУ до контракту № 1/01 від 15.01.2001 про надання телекомунікаційних послуг, укладеної між Університетом та ПрАТ "ХАРКІВ ОНЛАЙН";

- додаткової угоди від 29.08.2011 № 29-08 - ДП до контракту від 15.01.2001 № 1/01 від 15.01.2001 про надання телекомунікаційних послуг, укладеної між Університетом та ПрАТ "ХАРКІВ ОНЛАЙН", відповідно до якої усі права по наданню послуг згідно угоди від 01.07.2011 № 01-06 ТУ передано ДП "ЦІТ ХАРКІВ ОНЛАЙН".

Крім того, Університет повідомив територіальне відділення, що послуги доступу до мережі Інтернет на території його гуртожитків окрім ДП "ЦІТ ХАРКІВ ОНЛАЙН" надаються ТОВ "СТУДНЕТ ТЕЛЕКОМ" на підставі договору від 12.09.2011 № С01/2011, відповідно до якого Університет надає йому право на розміщення технічних засобів телекомунікації в гуртожитках Університету згідно з додатком № 1 до зазначеного договору та додаткової угоди до зазначеного договору від 20.12.2011 № 3.

Так, в гуртожитку, в якому мешкає Заявник, послуги доступу до мережі Інтернет з використанням локальної мережі надає як ДП "ЦІТ ХАРКІВ ОНЛАЙН", так і ТОВ "СТУДНЕТ ТЕЛЕКОМ".

Таким чином, споживач може обрати одного надавача послуг з-поміж вищезазначених двох, які надають послуги доступу до мережі Інтернет з використанням саме локальної мережі. Тобто споживач може легко перейти від споживання послуг від одного суб'єкта господарювання до іншого, який надає зазначені послуги.

Більш того, споживачі можуть отримувати послуги доступу до мережі Інтернет з використанням технологій безпроводового доступу за допомогою мереж рухомого (мобільного) зв'язку, супутникових каналів зв'язку, з використанням технології Wi-Fi тощо.

Згідно з пунктом 8 частини першої статті 62 Закону України "Про вищу освіту" особи, які навчаються у вищих навчальних закладах, мають право на забезпечення гуртожитком на строк навчання у порядку, встановленому законодавством.

Відповідно до пункту 2 Положення про гуртожитки, затвердженого Наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 27.04.2015 № 84, зареєстрованого в

Міністерстві юстиції України від 03.07.2015 за № 778/27223, гуртожиток - це спеціально споруджений або переобладнаний жилий будинок, який використовується для проживання робітників, службовців, студентів, учнів, а також інших громадян у період роботи або навчання.

Таким чином, особливий правовий режим гуртожитків обумовлений їх функціональним призначенням, яке полягає у забезпеченні тимчасовим житлом, зокрема таких фізичних осіб як студентів у період навчання.

Проживання в гуртожитку потребує адаптації до умов проживання у ньому, покладає на осіб, які проживають у ньому, певне коло обов'язків та заборон.

Враховуючи наведене, Університет забезпечує студентів послугами доступу до мережі Інтернет, які надають два суб'єкта господарювання, а саме ДП "ЦІТ ХАРКІВ ОНЛАЙН" та ТОВ "СТУДНЕТ ТЕЛЕКОМ". Таким чином, студенти під час тимчасового проживання у гуртожитках Університету мають право користуватися послугами, які надаються в межах гуртожитку, зокрема, послугами доступу до мережі Інтернет.

Так, ДП "ЦІТ ХАРКІВ ОНЛАЙН" надавало послуги доступу до мережі Інтернет Заявнику на підставі публічного договору від 17.07.2014 (надалі – Договір). Відповідно до пункту 2.2. Договору "Подтверждением полного и безоговорочного акцепта (принятия) условия настоящего Договора Потребителем является дата получения полной суммы предварительной оплаты за услуги Провайдера, согласно тарифам. Датой заключения Договора является дата подписания Анкеты-заявки" (мова оригіналу).

Пунктом 2.3. Договору передбачено, що "С момента осуществления процедуры предварительной оплаты в порядке, предусмотренном пунктом 2.2. настоящего Договора Потребитель автоматически принимает условия данного Договора, и Договор считается заключенным без подписания в каждом отдельном случае" (мова оригіналу).

Отже, Споживач, здійснивши оплату послуг доступу до мережі Інтернет, які надає ДП "ЦІТ ХАРКІВ ОНЛАЙН", автоматично погодився з умовами Договору і такий Договір вважається укладеним.

Відповідно до пункту 4.1. Договору "Потребитель оплачивает услуги Провайдера согласно расценкам, установленным в Приложении № 1 к Договору, а также Анкете-Заявке, подписанной Потребителем" (мова оригіналу).

Крім того, згідно з пунктом 4.3. Договору "Провайдер оставляет за собой право изменения тарифов на услуги. В случае изменения тарифов на услуги, Провайдер обязан уведомить об этом Потребителя. При несогласии Потребителя с изменением стоимости услуг, он обязан в письменной форме уведомить об этом Провайдера. В этом случае Договор считается расторгнутым Сторонами" (мова оригіналу).

Пунктом 4.4 Договору передбачено, що «Неполучение Провайдером

уведомления Потребителя, указанного в п.4.3. на момент вступления в силу изменения стоимости услуг считается согласием Потребителя с новым прейскурантом стоимости услуг. Всякое изменение тарифов в Анкете – Заявке оформляется запросом Потребителя через личный кабинет самостоятельно» (мова оригінала).

Відповідно до пункту 7.1 Договору «В случае возникновения споров между Сторонами, связанных с настоящим Договором или вытекающих из настоящего Договора, а также с выполнением или невыполнением любой Стороной обязательств по настоящему Договору, Стороны приложат все усилия для их урегулирования путем переговоров, либо в порядке, предусмотренном законодательством Украины» (мова оригіналу).

Таким чином, при укладенні Договору Заявник був обізнаний з його умовами, в тому числі з тарифними планами ДП "ЦІТ ХАРКІВ ОНЛАЙН".

Крім того, враховуючи широкий перелік тарифних планів послуг доступу до мережі Інтернет, які надаються різними операторами та провайдерами, споживачі приймають рішення про придбання відповідного плану на основі повної інформованості про умови та тарифи, тобто споживачу відомо про тарифи на зазначені послуги у межах тарифного плану, що ним придбавається.

Необхідно зазначити, що споживачі не обмежені в праві переходу від одного надавача послуг доступу до мережі Інтернет до іншого внаслідок незадоволеності тарифами. Споживач не обмежений ні адміністративними, ні економічними, ні технологічними бар'єрами при переході з одного тарифного плану до іншого.

Відповідно до частини першої статті 17 Закону України "Про телекомунікації" органом державного регулювання у сфері телекомунікацій є НКРЗІ.

Відповідно до пункту 4 Положення про НКРЗІ, затвердженого Указом Президента України від 23.11.2011 1067/2011, НКРЗІ відповідно до покладених на неї завдань, зокрема:

- забезпечує державний нагляд (контроль) за додержанням суб'єктами ринку законодавства про телекомунікації, інформатизацію та поштовий зв'язок;
- визначає ринки телекомунікаційних послуг, здійснює їх аналіз та визначає операторів з істотною ринковою перевагою у затвердженому НКРЗІ порядку;
- розглядає звернення споживачів і приймає рішення з питань, що належать до її компетенції.

Отже, розгляд питання щодо встановлення ДП "ЦІТ ХАРКІВ ОНЛАЙН" економічно необґрунтованих тарифів на послуги доступу до мережі Інтернет належить до компетенції НКРЗІ.

Відповідно до абзацу другого статті 49 Закону України «Про захист економічної конкуренції» розгляд справи про порушення законодавства про

захист економічної конкуренції підлягає закриттю без прийняття рішення по суті, якщо, зокрема, справа не підлягає розгляду Антимонопольним комітетом України, його територіальними відділеннями.

На подання про попередні висновки у Справі, направлене разом із супровідними листами від 07.08.2017 № 02-26/1-2482 та № 02-26/1-2483, Заявник та ДП "ЦІТ ХАРКІВ ОНЛАЙН" заперечень та зауважень не надали.

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7 і 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 і 49 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за № 291/5482, та пунктом 36 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (із змінами), адміністративна колегія Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

Закрити провадження у справі № 1/02-68-15.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України "Про захист економічної конкуренції" рішення органів Антимонопольного комітету України у двомісячний строк з дня одержання може бути оскаржене до господарського суду.

Голова колегії

Гейда І.О.